

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.410.002.05.2018
P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 - „Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie.
Kontroler	Rafał Dmytrenko, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr LOL/10/2018 z dnia 16 grudnia 2017 r., na podstawie art.2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Pasłęku, Pl. Św. Wojciecha 5, 14-400 Pasłęk (dalej: „Urząd” lub „Gmina”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wiesław Śniecikowski – Burmistrz Pasłęka od 16 listopada 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny² planowania i wykorzystania w 2017 r. przez Gminę Pasłęk dotacji otrzymanych z budżetu państwa na realizację wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, tj. na wsparcie rodzin (świadczenia wychowawcze) w ramach Programu Rodzina 500 plus³ oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego⁴. Ocenie poddano również wykorzystanie dotacji na zadania własne samorządu terytorialnego polegające na prowadzeniu szkoły z przeznaczeniem na wyposażenie gabinetu profilaktyki zdrowotnej w sprzęt, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej⁵.

Ocenie podlegały w szczególności:

- planowanie przez Gminę dotacji z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej,
- wykonanie wydatków na ww. zadania oraz uzyskane efekty w wyniku realizacji tych wydatków,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych,
- sporządzanie i terminowość przekazywania: sprawozdań Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz miesięcznych meldunków z wykonania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego wypłacanego w ramach Programu Rodzina 500 plus.

¹ Dz.U z 2017 r., poz. 524

² Pod względem legalności, gospodarności i rzetelności.

³ Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r., poz. 1851).

⁴ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Dz. U. z 2017 r., poz.489, ze zm.).

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1774

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- analiza sposobu planowania i prawidłowości określania wielkości środków dotacji na badane zadania zlecone z zakresu administracji państwowej, a także kontrola zmian w budżecie Gminy, dokonywanych w odniesieniu do tych zadań,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia dotacji na realizację Programu Rodzina 500 plus, na świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz dotacji na wyposażenie w sprzęt gabinetu profilaktyki zdrowotnej,
- analiza wybranych prób wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych w ramach Programu Rodzina 500 plus,
- analiza prawidłowości sporządzenia sprawozdań.

Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części V. Wyniki kontroli.

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

W okresie objętym kontrolą⁶, zadania związane z realizacją Programu Rodzina 500 plus, wypłatą świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dotyczące wyposażenia gabinetu profilaktyki zdrowotnej w sprzęt, realizowane były w Urzędzie.

IV. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁷ wykorzystanie przez Gminę Pasłęk otrzymanych z budżetu państwa dotacji na świadczenia wychowawcze w ramach Programu Rodzina 500 plus, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a także na wyposażenie w sprzęt gabinetu profilaktyki zdrowotnej.

W toku opisanych powyżej działań kontrolnych we wszystkich obszarach, wymienionych przy opisie celu i zakresu kontroli, nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Wyniki kontroli

1. Dane ogólne

Opis stanu
faktycznego

W 2017 r. Gmina Pasłęk wykorzystwała ogółem 32.195 tys. zł dotacji, w tym 31.003 tys. zł. od Wojewody Warmińsko-Mazurskiego (dalej: „Wojewoda”), 44 tys. zł od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, 71 tys. zł (środki unijne) od Samorządu Województwa W-M, 946 tys. zł (środki unijne) od Ministra Finansów, 107 tys. zł (refundacja robót publicznych) - PUP w Elblągu, 19 tys. zł - innych gmin oraz 5 tys. zł (utrzymanie biblioteki publicznej) od Starostwa Powiatowego w Elblągu.

Na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej Gmina wykorzystwała dotacje otrzymane od Wojewody w wysokości 24.922 tys. zł, w tym 13.402 tys. zł na świadczenia wychowawcze i 9.069 tys. zł na świadczenia rodzinne i alimentacyjne⁸. W ramach dotacji na świadczenia rodzinne i alimentacyjne, wydatki z funduszu alimentacyjnego wyniosły 929 tys. zł. Dotacje dotyczące świadczeń wychowawczych oraz rodzinnych i alimentacyjnych wyniosły łącznie 22.471 tys. zł i stanowiły 90,2% ogółu dotacji otrzymanych na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

(dowód: akta kontroli str. 104-111)

⁶ Od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. oraz działania wcześniejsze i późniejsze dotyczące ustawy budżetowej na rok 2017. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2014-2016, okres kontroli obejmuje również te lata.

⁷ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywną i negatywną. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁸ Na zadania własne dotacje Wojewody wyniosły 6.081 tys. zł.

2. Planowanie przez Gminę dotacji z budżetu państwa na realizację zadań.

2.1. Wielkości środków finansowych niezbędnych w 2017 r. do realizacji Programu Rodzina 500 plus oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego Gmina określała poprzez dokonywanie comiesięcznych szacunków. I tak, w przypadku:

- Programu 500 plus kwoty były szacowane na podstawie liczby dzieci uprawnionych do ww. świadczenia z uwzględnieniem ustawowych kosztów obsługi zadania w wysokości 1,5%. Comiesięczne informacje były przekazywane do Wojewody za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) w terminie do 2 dnia każdego miesiąca. Informacja taka zawierała liczbę uprawnionych dzieci do otrzymania świadczenia wychowawcze oraz wydatki na realizację tych świadczeń z wyszczególnieniem miesiąca należnego oraz przewidywanych wydatków w następnych miesiącach danego roku.
- Funduszu alimentacyjnego – kwoty na wypłatę świadczeń były szacowane na podstawie wyroków sądowych zasądzających alimenty osobom uprawnionym (z jednoczesnym zaświadczeniem o bezskutecznej egzekucji świadczeń alimentacyjnych wydanych przez komorników sądowych). Comiesięczne informacje były przekazywane do Wojewody za pośrednictwem CAS w terminie do 11 dnia każdego miesiąca. W informacji wykazano wydatki na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu wraz z kosztami obsługi w wysokości 3%.

Ponadto, Gmina przekazała 25 maja 2016 r. do Wydziału Polityki Społecznej W-MUW w Olsztynie projekt budżetu na 2017 r. W Projekcie tym zaplanowano kwotę dotacji w wysokości 9.773 tys. zł, w tym 1.094 tys. zł na świadczenia z funduszu alimentacyjnego i koszty obsługi. Natomiast w dniu 27 maja 2016 r. Gmina przekazała projekt budżetu na świadczenia wychowawcze oraz koszty obsługi w kwocie 10.547 tys. zł

Gmina w dniu 24 października 2016 r. otrzymała informację od Wojewody o wstępnych kwotach dochodów budżetowych i dotacji celowych z budżetu państwa na 2017 r., tj. w terminie wynikającym z art. 143 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹. Podano w niej, że łączna kwota dotacji na zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniesie 9.219 tys. zł., a na zadania z zakresu świadczeń wychowawczych 12.394 tys. zł. Po otrzymaniu ww. pisma Wojewody, Rada Miejska w Pasłęku w dniu 16 grudnia 2016 r. uchwaliła budżet Gminy Pasłęk na 2017 r. przyjmując w nim kwotę 12.394 tys. zł. na świadczenia wychowawcze i kwotę 9.219 tys. zł na świadczenia rodzinne oraz z funduszu alimentacyjnego.

Wojewoda w piśmie z dnia 8 lutego 2017 r. (zachowując termin określony w art. 148 ustawy o finansach publicznych) ustalił dla Gminy ostateczne kwoty dotacji celowych na 2017 r. na ww. zadania, tj. w wysokości 12.510 tys. zł na świadczenia wychowawcze i 8.755 tys. zł na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny.

W trakcie 2017 r. Wojewoda czterokrotnie zwiększał dotacje celowe decyzjami z dnia:

- 10 sierpnia na świadczenia wychowawcze o kwotę 27 tys. zł.,
- z 29 września na świadczenia wychowawcze o kwotę 650 tys. zł oraz o kwotę 620 tys. zł na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny,
- 15 listopada o kwotę 161 tys. zł na świadczenia wychowawcze
- 29 listopada 2017 r. o kwotę 258 tys. zł na świadczenia wychowawcze.

⁹ Dz.U z 2017 r. poz. 2077 z zm.

Ponadto decyzją z dnia 15 listopada 2017 r. zmniejszył dotacje na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny o kwotę 288 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 3-75)

2.2 W okresie objętym kontrolą sprawy z zakresu pomocy społecznej prowadzone były przez Referat Finansowy Urzędu, do zadań którego należało m.in. przyznawanie i wypłacanie świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych. Zadania z zakresu wyposażania gabinetów zdrowotnych realizowane były w Urzędzie przez Referat Edukacji, Promocji i Rozwoju Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 101-103)

2.3. W sprawozdaniu Rb 27S o dochodach jst za rok 2017 w rozdziale 80101 § 2030 (szkoły podstawowe) została ujęta dotacja na doposażenie gabinetów zdrowotnych (wykonana w kwocie 28 tys. zł.). Dotacja została wydatkowana na sfinansowanie zakupu wyposażenia gabinetu profilaktyki zdrowotnej w 2017 r. dla 5 szkół podstawowych na terenie Gminy. Gmina wystąpiła do Wojewody we wrześniu i listopadzie 2017 r. z wnioskami o zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej odpowiednio w kwotach 33 i 14 tys. zł. W wyniku złożonych wniosków zawarto dwie umowy z Wojewodą na sfinansowanie zakupu wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej dla szkół podstawowych. Zgodnie z zawartymi umowami Wojewoda udzielił dotacji celowych na kwoty 19 i 9 tys. zł. Umowy zawierały wykaz sprzętu wyposażenia dla poszczególnych szkół, na które przeznaczona została ww. dotacja. Dokonano zakupów m.in. kozetek, stetoskopów, środków do nadzorowanej grupowej profilaktyki próchnicy zębów, wyposażenia apteczek pierwszej pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 112-125)

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej planowania dotacji z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Prawdliwość wykorzystania i rozliczenia dotacji z budżetu państwa na realizację zadań.

Opis stanu
faktycznego

3.1. Środki finansowe na wydatki alimentacyjne oraz świadczenia wychowawcze Gmina Pasłęk otrzymywała od Wojewody sukcesywnie i w kwotach nie mniejszych niż zapotrzebowane. Dotacje na te zadania otrzymywano w terminach zapewniających comiesięczną wypłatę świadczeń. Dokonana w toku kontroli NIK analiza dokumentacji księgowej wykazała, że środki finansowe z budżetu państwa były przekazywane w terminach umożliwiających realizację zadań. I tak:

- Zadania zlecone z zakresu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz świadczeń wychowawczych, Urząd składał zapotrzebowanie na dotacje do W-MUW w miesięcznych meldunkach, w których określano wysokość wydatkowanych środków oraz potrzeb na dany miesiąc, a także szacunkowe kwoty niezbędne do realizacji zadań do końca roku. Szacowanie potrzeb (na poszczególne miesiące) wykazywane w tych meldunkach określano na podstawie m.in. wyliczenia ilości wniosków oraz ilości przekazanych do zatwierdzenia decyzji, a także kwot wydatkowanych środków w poprzednich miesiącach. Kwoty zapotrzebowania w 2017 r. wyniosły od 724 tys. zł. do 923 tys. zł w zakresie wydatków na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz od 1.137 tys. zł do 1.325 tys. zł w zakresie świadczeń wychowawczych. Dotacje na realizację tych zadań przekazywane

były na rachunek budżetu Gminy i księgowane na koncie dochody budżetowe Gminy (konto 901) w miesięcznych ratach (w dwóch – trzech transzach). I tak:

- w przypadku świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego transze te wyniosły od 572 tys. zł do 900 tys. zł. Łącznie na rachunek bankowy Gminy przekazano 9.086 tys. zł (zwrot dotacji 17 tys. zł. – kwota dotacji po zwrocie 9.069 tys. zł),
- w przypadku świadczeń wychowawczych były to kwoty od 890 tys. zł do 1.172 tys. zł. Ogółem na rachunek bankowy Urzędu przekazano 13.402 tys. zł.

W badanym okresie nie wystąpiły przypadki otrzymywania przez Urząd znacznych kwot dotacji na realizację ww. zadań w ostatnim kwartale 2017 r. W trakcie roku budżetowego nie wystąpiły również przypadki blokowania wydatków przez Wojewodę lub dochodzenia należnych dotacji w postępowaniu sądowym w odniesieniu do dotacji objętych niniejszą kontrolą.

(dowód: akta kontroli str. 3-42, 126-129, 227-228)

3.2. Otrzymane dotacje na realizację wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem i rozliczone w terminie. W 2017 r. w wyniku realizacji wydatków z tych dotacji uzyskano następujące efekty:

- W przypadku świadczeń alimentacyjnych wypłacono ogółem 2576 świadczeń (o 6,83% mniej niż w 2016 r.) na kwotę 908 tys. zł (o 5,79% mniej). Świadczenia z tego tytułu pobierało 138 rodzin (o 13,76% mniej). Liczba osób uprawnionych do tych świadczeń wyniosła 190 (o 14,73% mniej).

Na koniec 2017 r. należności funduszu alimentacyjnego wraz odsetkami wyniosły łącznie 9.091 tys. zł¹⁰ i były wyższe w stosunku do stanu na koniec 2016 r. o 977 tys. zł (o 12,04%). W 2017 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano 213 tys. zł (tj. o 4,7 tys. zł mniej niż w 2016 r.). Wyegzekwowana kwota stanowiła 23,4% łącznej wysokości świadczeń wypłaconych w 2017 r. z funduszu (w 2016 r. wyegzekwowano 217 tys. zł, co stanowiło 22,6% wypłaconych świadczeń).

W 2017 r. w stosunku do dłużników alimentacyjnych Urząd podjął m.in. następujące działania:

- przekazał komornikowi sądowemu 86 informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego,
- zobowiązał 9 dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy, jako bezrobotnych albo poszukujących pracy,
- poinformował, w 31 przypadkach, powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego,
- wszczął 23 postępowania dotyczące uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- wydał 12 decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- złożył 12 wniosków o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego,¹¹
- skierował 70 wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego do organu właściwego dłużnika,

¹⁰ W tym odsetki – 2.311 tys. zł.

¹¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny, 2016 r. poz. 1137, ze zm.

- poinformował 155 dłużników o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej i o obowiązku wraz z odsetkami należności z tytułu wypłaconych świadczeń oraz o wysokości zobowiązań dłużnika wobec skarbu państwa,
- w przypadku 178 dłużników wystąpił do komornika sądowego o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego.

W 2017 r. koszty bieżącej obsługi tych świadczeń wyniosły 929 tys. zł, w tym 28 tys. zł stanowiły wynagrodzenia pracowników wraz z kosztami pochodnymi.

- W przypadku świadczeń wychowawczych w ramach Programu Rodzina 500 plus, Urząd wykorzystał dotację w łącznej wysokości 13.402 tys. zł (99,02% planu), z czego 13.272 tys. zł (99,03%) stanowiły wypłacone świadczenia (ogółem 26.688 świadczeń wypłaconych 1653 rodzinom), a 130 tys. zł (0,98%) koszty obsługi programu.

(dowód: akta kontroli str. 130-161)

3.3. Wielkość dotacji wykorzystanej przez Gminę w 2017 r. na wypłatę poszczególnych świadczeń i kosztów ich obsługi przedstawiała się następująco:

- rozdział 85501 - świadczenia wychowawcze – kwota wykorzystana 13.402 tys. zł (w tym 1,5% koszty obsługi – 130 tys.). Dotacja wykorzystana w całości.
- rozdział 85502 - świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny – kwota 9.069 tys. zł (w tym 3% koszty obsługi - 149 tys. zł). Dokonano zwrotu dotacji w kwocie 17 tys. zł.

W stosunku do 2016 r. kwota dotacji na świadczenia wychowawcze wzrosła o 34% (kwota dotacji z 2016 r. wyniosła 9.986 tys. zł.). Wzrost dotacji w 2017 r. w porównaniu z 2016 r. wynikał z wdrożenia programu 500 plus z dniem 1 kwietnia 2016 r.

Natomiast kwota dotacji na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny zmniejszyła się o 3,9% (kwota dotacji na 2016 r. - 9.431 tys. zł.) z powodu poprawy sytuacji dochodowej świadczeniobiorców oraz utraty orzeczeń o niepełnosprawności.

(dowód: akta kontroli str.70-75, 162-165)

3.4. W 2017 r. liczba dzieci, którym przyznano świadczenie wychowawcze stanowiła 66,42% wszystkich dzieci uprawnionych do otrzymania tego świadczenia (w porównaniu z 2016 r. liczba dzieci wzrosła o 4,6%). Wzrost liczby dzieci, którym przyznano świadczenie wychowawcze wynikał przede wszystkim z utraty dochodu przez osoby uprawnione (np. w wyniku utraty pracy, zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych).

(dowód: akta kontroli str. 166-169)

3.5. W 2017 r. do Urzędu wpłynęło 1689 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w ramach Programu Rodzina 500 plus. Spośród nich pozytywnie rozpatrzono 1610 wniosków, negatywnie 34 wnioski (2%), a postępowania dotyczące 12 wniosków umorzono (0,7%).

Przyczynami negatywnego rozpatrzenia wniosków były przekroczenie kryterium dochodowego rodziny (33 sprawy), ukończenie przez dziecko objęte wnioskiem osiemnastu lat (1 sprawa). Natomiast przyczyną umorzenia postępowań było złożenie podwójnych wniosków (12 spraw).

Badanie próby 40 postępowań o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, zakończonych wydaniem decyzji o jego przyznaniu wykazało, że wszystkie te postępowania przeprowadzono zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze¹² (dotyczy wniosków złożonych na okres świadczeniowy 2016/2017) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego¹³ (wnioski złożone na okres świadczeniowy 2017/2017). W postępowaniach tych:

- wszystkie wnioski spełniały wymogi formalne i zostały rzetelnie zweryfikowane przez Urząd w zakresie przedstawionych w nich danych o członkach rodzin, a także danych o dochodach. Wykorzystano przy tym zarówno dane z rejestru PESEL, Centralnej Bazy Beneficjentów, jak i systemów informatycznych Ministerstwa Finansów i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych¹⁴,
- Urząd prawidłowo ustalał przeciętny miesięczny dochód na członka rodziny i okresy, na które przyznawał świadczenia,
- wszystkie decyzje wydano w terminach przewidzianych w art. 21 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, nie przekraczających 3 miesięcy.

(dowód: akta kontroli str. 170-180)

3.6. W 2017 r. do Urzędu wpłynęło 171 wniosków o udzielenie świadczeń z funduszu alimentacyjnego o 31 mniej (18,1%) niż w 2016 r. Sześć spośród tych wniosków (3,5%) rozpatrzono negatywnie (o 4 więcej niż w 2016 r.), 5 ze względu na przekroczenie kryterium dochodowego, a jeden ze względu na niespełnienie wymogu ustawy, tj. bezskuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych.

Analiza 15 spraw o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, złożonych w 2017 r. i zakończonych wydaniem decyzji pozytywnej, wykazała że:

- wszystkie wnioski spełniały wymogi określone w rozporządzeniach Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego¹⁵ oraz z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego¹⁶
- Urząd rzetelnie weryfikował dane o dochodach i składkach na ubezpieczenie zdrowotne wykorzystując systemy informatyczne Ministerstwa Finansów i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i ustalał wysokość przeciętnego dochodu miesięcznego na członka rodziny wnioskodawcy, a także prawidłowo określał wysokość świadczeń i okresy, na które je przyznawał,
- wszystkie 15 decyzji doręczono niezwłocznie świadczeniobiorcom, tj. od 2 do 7 dni od wystawienia decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 181-186)

¹² Dz. U. z 2016 r. poz. 214.

¹³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1465

¹⁴ Dotyczyło to danych: o dochodach z systemu informatycznego Ministerstwa Finansów oraz o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne z systemu informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

¹⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 2229 obowiązywała od 1 stycznia 2016 r. do 31 lipca 2017 r.)

¹⁶ Dz.U z 2017 r. poz. 1467 (obowiązuje od 1 sierpnia 2017 r.)

Stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na koniec 2017 r. wynosił wraz z odsetkami 9.091 tys. zł (w tym odsetki 2.311 tys. zł.), a na koniec 2016 r. odpowiednio 8.114 tys. zł. (w tym odsetki 2.021 tys. zł).

Analiza 5 wytypowanych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych wykazała, m.in., że:

- przeprowadzano z dłużnikami wywiady alimentacyjne i pobierano od nich oświadczenia majątkowe,
- występowano do komornika sądowego z wnioskiem o przyłączenie się do prowadzonego postępowania egzekucyjnego w celu zaspokojenia roszczeń osoby uprawnionej z tytułu alimentów,
- przekazano do biur informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniach alimentacyjnych dłużnika,
- wszczynano postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych i wydano decyzję o uznaniu dłużnika za uchylającego się.

Urząd podejmował postępowania w każdym przypadku bez zbędnej zwłoki.

(dowód: akta kontroli str. 130-161,187-188)

3.7. Urząd analizował wykorzystanie świadczeń w ramach Programu 500 plus m.in. poprzez codzienny monitoring danych o liczbie składanych wniosków oraz wydanych decyzji w sprawie świadczenia wychowawczego (w okresie od 1 sierpnia do 31 października 2017 r.). Za ten okres Urząd sporządził sprawozdanie obejmujące ww. dane i przekazał je do Wojewody za pośrednictwem platformy CAS.

Ponadto, w dniu 31 marca 2017 r. Urząd sporządził informacje na temat fluktuacji świadczeń wychowawczych w okresie sierpień 2016 – marzec 2017 r. Analiza dotyczyła świadczeń wypłacanych po raz pierwszy w tym okresie. Także ta informacja została przesłana do Wojewody za pośrednictwem CAS. Urząd w 2017 r. nie zwracał się do kierownika MGOPS w Pasłęku o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w rodzinie wnioskodawcy w celu ustalenia wydatkowania świadczenia wychowawczego.

(dowód: akta kontroli str. 189-210,226)

3.8. Z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych w ramach 500 plus występowały należności w wysokości odpowiednio 1 tys. zł za I kwartał, 0 zł za II kwartał, 3 tys. zł za III kwartał oraz 4 tys. zł za IV kwartał.

Z analizy próby 3 postępowań dotyczących nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego w 2017 r. wynikało, że Urząd:

- każdorazowo wydawał zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego o którym mowa w art. 61 § 1 i 4 ustawy KPA oraz art. 25 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- wydawał decyzje uchylające ws. świadczenia wychowawczego w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego rodziny (art. 2 pkt 20 i 28 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci ustawy oraz art. 104, 127a § 1 i 2, art. 155 ustawy KPA),
- wydawał decyzje ws. ustalenia świadczenia wychowawczego za świadczenie nienależnie pobrane oraz ustalenia zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego (art.25 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, art.104, art.127a § 1 i 2 ustawy KPA).

(dowód: akta kontroli str. 211-224,225)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie badanych dotacji, otrzymanych z budżetu państwa w 2017 r. przez kontrolowaną jednostkę.

4. Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kwoty dotacji celowych dotyczące Programu 500 plus i funduszu alimentacyjnego (łącznie ze świadczeniami rodzinnymi) zostały wykazane w sprawozdaniu Rb-50 o dotacjach i wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami. W sprawozdaniu tym wykazał w rozdziale 85501 – świadczenia wychowawcze wykonanie w kwocie 13.402 tys. zł, natomiast w rozdziale 85502 – świadczenia rodzinne wykonanie w wysokości 9.069 tys. zł (w tym 929 tys. zł w funduszu alimentacyjnym). Urząd przekazywał sprawozdania RB-50 w wymaganym terminie Wojewodzie. Sprawozdania były sporządzane zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 76-100)

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Olsztyn, dnia 6 marca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Kontroler
Rafał Dmytrenko
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Andrzej Zyśk